

Prodajalnica 10 vagonov jabolk

(mašanoka in kanada)

5 vagonov krompirja

se da v najem v novi zgradbi, eventualno tudi proda enonadstropna hiša v Varaždinu, Miliška ulica števil. 25. Pojasnila daje gradjevno poduzeće Franjo Radej, Varaždin.

se proda direktno od producentov, franko Ptuj. -- Kupne pogodbe na Pavla Šega, Ljubljana, hotel Slon. 3087

Paviljon „G“ 214 Automobili

Austro-Daimler-Puchwerke Automobili

Najnovejša angleška moška in damska kolesa.

Motorno oralo

2856

Motorne poljske železnice

Generalna reprezentanca

LJUBLJANA, Gledališka ulica 2.

ANT. RUD. LEGAT

2806

Prva specijalna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100

Samoprodaja pisalnega stroja „CONTINENTAL“, razmnoževalnega aparata „RAPAX“, „VELOMA“-luknjača (Lochapparat) in rednika pisem, sistem „INDUS“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistemov.

Ljubljanski velesejem, paviljon H, koja 291.

PAVILJON „R“ ŠTEV. 472

LJUBLJANSKI SEJEM

Jugoslavenska industrija kemijskih proizvodov

d. d.

Karlovac

Producira in dobavlja takoj:

3016

„Lion d'or“, kremo za čevlje,
„Lloyd“, kremo za čevlje,
„Terrax“, čevljarski vosek,
„Lion d'or“, čevljarski vosek,

„Kallistodont“, kremo za zobe,
„Miracolo“, arabsko gumo,
„Flora“, modrilo za perilo,
„Rasoderma“, kremo za britje itd.

Najboljši izdelki!
Hitra dobava!

Zahtevajte cenik!
Naročajte vzorce!

Edina tvornica čevljarskega voska v Jugoslaviji.

Na debelo!

Na debelo!

„JADRAN“

izvozna in uvozna družba z o. z.

v Ljubljani, Dunajska cesta 9

priporoča svojo veliko zalogo kolonijalnega in specerijskega blaga, kr. monopolna veleprodaja soli.

Najnižje cene, točna in solidna postrežba.

Telefon interurban št. 113.

2943

Priporočajte „Jutro“!

Kavarna in restavracija „Zvezda“

v Ljubljani, Kongresni trg števil. 1

Na najlepšem prostoru v sredini mesta sva lani otvorila z vsem komfortom na novo opremljeno moderno **kavarno**. V kratkem času obstanka je kavarna zbirališče najboljšega občinstva.

V istem poslopiju sva dne 12. avgusta 1922. tudi otvorila popolnoma na novo urejeno moderno **restavracijo s krasnim vrtom**, ki je glede opreme in uredbe prvovrstna, kakršne doslej Ljubljana še ni imela. Postrežba je točna, jedila okusna, pijača izborna, cene solidne. — Kot ravnatelj iste fungira obče znani in priljubljeni gospod Rudolf Jazbec.

Cenj. občinstvu se priporoča za mnogobrojni obisk

Franjo in Roza Krapež.

Nasha zhebeliza.

(Ob zaključku I. kongresa jugoslov. čebelarjev in čebelarstve razstave.)

Slovenska čebela? — čudno ime. — Ali se tudi čebela kraljevstva ločijo po narodnosti svojih državljanov, po šegah in običajih svojega ljudstva, po čudi, plodovitosti, temperamentu, pridnosti in vztrajnosti svojih plemen? Da, tudi v tem pogledu nas liliputanske čebelarstve države spominjajo v vseh potankostih človeških odnošajev — in tako loči znanstvenik in čebelar čebelo Italijanke in Nemke, Grkinje — no, in zakaj bi tudi Slovenci ne imeli svoje čebele Slovenke? — Pa bi se vendar nekam nezasišano čulo latinsko ime: *Apis mellifica slovenica*! Seveda, zopet naša stara ponižnost! Vse, kar so nemški kulturni jerobi naši lepega in značilnega na našem narodnem telesu ali širni naši rodni zemlji, vse so previdno porazdelili med Kranjce, Stajerce, Korošce itd., da bi tujec ne zasluhlil in ne zasledil enotnega slovenskega pokreka. Tudi slovenski čebelar niso priznali. Znana je široka sveta — seveda tudi pri nas — edino kot Kranjica, die Krainer Biene, *Apis mellifica carnica*. Tega slednjega primera pa znanosti niti zameriti ne smemo. Saj je celo naš Prešern pustil rojiti petero rojev »Kranjske Čebelice«, dasi iz zadnjega izmed njih že bučno doni revolucijonarna vseslovenska marseljeza:

«Otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo!»

Tako je tudi naša kranjska čebela kljub svojemu lokalnemu imenu prava Slovenka in s tem dobra sladka Jugoslovanka. Južna Koroška, Stajerska ter Kranjska so njena pradomovina. Kar ima značilnih lastnosti, jih je tej čebeli privzgojil slovenski čebelar v stoletnem trudu. V njegovih rokah se je rodila iz stoletne ljubezni in nege, pod njegovim paznim očesom se je izpopolnjevala vse do danes.

Kakor pri nas Slovenko, tako so si tudi drugod čebelarji vzgojili svoje vrstne čebelje pasme, ki se ločijo druga od druge ne toliko po telesnem ustroju, kolikor po svojih instinktih in temperamentu, prav kot človeška plemena. Tako poznamo n. pr. razdražljivo, do blaznosti jeznorito, zbadljivo in leno cipriško čebelo in krotko, ponižno, delavno Slovenko. Ako bereš poročila o raznih čebeljih plemenih, se ti zdi, kot da bi bral odstavke kake etnografije, edino imena čebeljih pasem bi bilo treba zamenjati s človeškimi. Pogledajmo n. pr., s kakim navdušenjem in ljubeznijo govore strokovnjaki o naši »Kranjici«:

«Jaz sem opazil na Kranjici sledeče neoporečne lastnosti,» piše predsednik nekega čebelarstkega društva na Bavarskem: »Podjetno pridnost in naglico, ki daleko presega delavnost Italijank v mojem čebelnjaku. Komaj se čebele prikažejo z glavico na žrelu panja, že vzlete in odrče, druge pa se še obotavljajo. Odlikuje jih izredna krotkost, zdi se ti, kot da sploh ne bi imele žela. Čudovita je njih plodovitost, neverjetno veselje do zidanja, — tako da mora biti svet hvaležen možu, ki je pričel razširjati in razpečavati to čebeljo pasmo.»

«Najbolj krotko in pohlevno vrsto čebel jo imenujejo eni, drugi hvalijo nje delavnost in neverjetno plodovitost, tretji nje zdravno konstitucijo in odpornost napram klimatičnim izpremembam.»

Iz Prusije, Saške, Švice in od drugih prihajajo pohvale in priznanja.

V tisočerihi zalegah je danes razširjena »Kranjica« po Nemčiji, Švici, Avstriji itd. Po naročilu »Kr. angleško-vzhodnoindijske družbe znanosti« so jo leta 1870, uvedli v okolici Bombaya, pozneje na Javi in z l. 1880. počenši se je jela razširjati tudi v Ameriki. Škoda, da se pri nas samih naša siva domačka vedno bolj križa in meša z rumenobročkasto Italijanko, da že kmalu ne bo panja, ki bi gojil čisto krovno zalego. Varujmo in pazimo, dokler je čas, da ne bomo sokrivi greha nad ljubeznijo in trudem svojih pradedov čebelarjev!

Nizko brdo se vzpenja pred menoj v poznem poletnem solncu. Kot pisana kapelica stoji v zelenju čebelnjak. Star očaneč s srebrnimi gumbi sedi na grčevnem štoru. Drobni oblački dima se vijejo iz živčevja in modré v zlatih solnčnih pramenih. Zadovoljno mežikajo starcu temne oči, gube na licu se nabirale v radostnosrečen smehljaj, da mu žari obraz kot mlademu fantu, kadar zapoje na vasi harmonika. Tudi njemu godejo danes veseli muzikantje. V prešerni svatovski elasti rdi pred njim cvetoče ajdovo polje, — iz njega brni pritajena pesem svatov čebel, kot bučanje daljnih, daljnih orgel. Tako so bučale čebele tedaj, ko je še sam ves svatovski iskal medu po rožnatih ustnih, tako so bučale tedaj, ko so nosile v šrambo strdi za razposajeno številno deco in tako buče danes. Morda že zbirajo vosek za svečo, ki mu bo brlela ob krsti. — Ozre se starih po panjih, pa se mu zresni obraz. Celo svojo življenjsko pot vidi pred očmi tamkaj — a zadnjemu panju še manjka na končnici slika — kaj ko bi dal nanjo naslikati pogreb? — da ne bo manjkal zadnji »štacjon« ob življenjski križevi poti.

Vse kar je velikega in malega gibalo njegovo srce, vse je dal vestno naslikati na končnice svojih panjev, kot da bi hotel tem drobnim živalicam potovati svoje gorje in razodeti prekivajočo srečo. Tu vidimo fanta vasovalca s krivki za klobukom in nagelnom na prebri; tam hudomušno narisani pretep treh devic za moške hlače; sosednja slika nam že kaže zakonski par pred altarjem — torej tudi ono izmed treh, ki je hlače dobila; krst otroka, požar na vasi, ples in harmoniko v krčmi, tolste prešiče, neurje in blisk, posvečenje mašnika, novi skedenj in hlev ter v senci dreves gospodarja s prijatelji pri bokalu »rujnega vinca«.

Pa sem si mislil: Če bi danes onemel slovenski jezik, pa bi še pozni zanamci lahko čitali našo ljudsko poezijo iz končnic na panjih in si v glavnih potezah naslikal zgodovino našega plemena. Videl sem po panjih boj Pegama z Lambergarjem. V obliki črnega hudiča beži premagancu duša iz krvavega vrata. Videl sem kmete s kosami in cepci navaliti proti gradu na skali — stara pravda! Videl sem Francoza, ki žene jokajoči starki kravico edinko iz hleva, in kmeta, ki ziblje v otroški zibelki vojaka Francoza — senca Napoleona in Ilirije itd. Vse, kakor pa bi se ilustrator slovenske narodne pesni moral ozreti po teh končnicah, da izume slog, ki se priklada duhu narodne pesni.

Tako je bila čebeloreja pri Slovencih že od pamtveka zvezana s poezijo in narodno umetnostjo. Čudoviti ustroj čebelje države je stal pred našim pradedom kot tajnost poln misterij. Tu se na tisoče volj živa v eno samo veliko voljo, tu se na tisoče dejanj zgrinja v eno samo ogromno dejanje, tu se na tisoče instinktov skladno kot kolesje v uri giblje proti enemu samemu velikemu cilju: dobrobiti in prospehu države.

Zato se je ovila čebelorejstva pri vseh narodih, ki so ga kadaj resno gojili, neka romantična poezija. Če je bila nekoč botanika »scientia amabilis« izobraženih slojev, preprostu našemu narodu je bila čebeloreja neizcrpen zaklad izpodbude, plemenite zabave, vir strmenja in razglabljanja. Tako piše že Nestor slovenske čebeloreje, sloviti Gorenjec Anton Janša (1771): »Vse to premišljuje, zlasti pa občuduje izredno spretnost in pridnost čebel nisem že v zgodnji mladosti čebel samo vzljubil, ampak sem tudi opazoval njih umetno delo, kadarkoli sem utegnil. Silna radovednost, ki se me je lotila veled tega, me je izpodbujala, da sem čimdalje bolj preiskoval njih skrivnosti, zlasti kako se opravljajo, kak red ima-

jo in kako izvršujejo svoje posle. Kolikor več teh tajnosti sem odkril pri čebelah, toliko bolj so se mi omilile, tako da mi je postalo čebelarstvo glavno opravilo.»

Iz Janše pa je postal najslavnejši čebelar svoje dobe, učitelj čebeloreje na Dunaju in pisatelj »Popolnega poučbenja za vse čebelarje«, ki je v nemškem jeziku (1775) vsemu svetu posredovalo bogato čebelorejsko znanje slovenskih Gorenjcev. Še danes po 150 letih črpa iz njega moderni francoski poet Maeterlinck in se Janše v svojem »Življenju čebel« spominja!

Če čitaš po vseh grozavih svetovne vojne in po vseh mukah in krvoprelitjih, ki jih je zagrešil človek nad človekom, spise naših starih čebelarjev, te tako prijetno dirne sočutnost, mehkosrčnost, da skoro sveta spoštljivost, s katero pišejo o čebeli »tej božji stvarci« in njenem življenju, da se ti zde njih spisi kot dokument iz tujega boljšega sveta. »Exceranda illa consuetudo Apes trucidandi« (»Prokleti običaji morjenja čebel«), se vznemirja pri nas že tujec Scopoli (1770).

In Janša sam, kako povzdigne svoj glas, ko govori o »morjenju« čebel, kot pridigar, ki prigovarja vesti, in kot sodnik, ki grozi s kaznijo. Toda zapomni si in ne pozabi, moj dragi, ki si čepel za žično ograjo ali stradal v zaledju, tako so pisali naši pradedje v obrambo — čebel!

«Zdej bi otov vošit: de bi se nekteri čebelarji prov rezgledali, vsi taisti čebelarji, kateri čez celo Lejto družga ne želijo, koker Roje, potler nje pa Jesen po nedoužno vmorijo. Taisti čebelarji, kateri, ker veliko Rojov želijo inu tudi dobijo, pa taiste čez zimo od Gladu pustijo konec vzeti« itd.

Beseda »nedolžno moriti« mi ne gre iz spomina. Tako ne piše znanstvenik in ne pesni poet, tako govori pred poroto državni pravdnik. — Ali je čebela res kakor človek? — Tu se domislim še neke prisrčnosti našega jezika.

Vsaka žival »konča« ali »pogine«, edino čebela v govorici našega preprostega ljudstva »umre« — prav kakor človek. Globoka filozofska ideja spi v tej jezikovni tankočutnosti. Celo pes, ta pogumni tovariš človeka in rvesti čuvaj njegove hiše, pogine — nič boljše in slabše kot krt na polju. Ko ga premaga bolezen in starost, izgine brez sledu, — ni je stvari, ki bi spominjala nanj, ni je, ki bi ga čakala in zvala nazaj v življenje.

Kako vse drugače premine čebela! V panju še stoje zibelke in hrambe iz leskega voska, ki jih je v znojnem delu zgradila čebela. Zapuša jih svojim dedičem, kot človek gospodar hišo, skedenj in hlev. V satovju se prikipevajo lončki strdi in cvetnega prahu, ki jih je napolnila za obilno družino, prav kakor pridna človeška gospodinja svojo šrambo. Po celicah-zibelkah se še vijejo drobni beli črvički, številno potomstvo, ki ga je vzredila, da bo nekoč ustvarilo nova mlada čebela kraljevstva. — Tako ugasne življenje čebele kakor glas, ton, ki utihne v polnem akordu, a v duhu še zveni dalje in dalje... Socialni način življenja ustvarja pri čebelah kot pri nas ljudeh vrednote, ki niso od danes do jutri, temveč ki merijo v bodočnost. Zato slovenska čebela — »umre«, ne »pogine«.

Mizice za pisalne
stroje
THE REX Co., Ljubljana

„Jutro“ je najboljši in najbolj informiran slovenski dnevnik!

MARASKINO

Adria i fini likeri špecialiteti odlikovane tvornice

= G. S. MATAVULJ =

kraljevi dvorski liferant

ŠIBENIK-Dalmacija

Paviljon „G“ broj 248.

Naznanilo.

Splošna prometna banka Wien naznanja, da je prešla njena mnogo let v Ljubljani obstoječa podružnica s 30. junijem t. l. z vsemi aktivami in pasivami v last

Prva hrvatske štedionice v Zagrebu.

Prva hrvatska štedionica bo poslovala v interesu domačih potreb in varovala interese komitentov dosedanje podružnice v Ljubljani.

Zahvaljuje se najiskreneje za izkazano naklonjenost in prosi, da se ohrani isto tudi njeni pravni naslednici, Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu, glavni podružnici za Slovenijo v Ljubljani.

WIEN, dne 10. avgusta 1922.

Naznanilo.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu naznanja, da je prešla več let v Ljubljani obstoječa podružnica splošne prometne banke, preje J. C. Mayer, dne 30. junija 1922 v njeno posest in bo vodila isto dalje pod naslovom

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu,

glavna podružnica za Slovenijo v Ljubljani.

Podružnica bo poslovala v interesu domačih potreb. Varovala bo interese komitentov dosedanje podružnice Splošne prometne banke v Ljubljani in prosi, da se ohrani tudi njej kot pravni naslednici ono zaupanje, katero je imela Splošna prometna banka.

ZAGREB, dne 10. avgusta 1922.

SVETLA D. D.
ZA ŽARNICE IN ELEKTROTEHNIKO

Centrala: Ljubljana, Mestni trg 25. Telefon 450.

Podružnice: Zagreb, Frankopanska 2. Telefon 802.
Maribor, Gosposka ulica 20.

Električni stroji

Instalacijski material

Svetlobna oprema

Žarnice

Zastopstvo raznih
svetovnih
firm

Kabel

Števci

Kurilni, kuhalni aparati

Materijal za slabi tok

Materijal za proste napeljave

Solidna in hitra postrežba. — Brezhibni material, odgovarjajoč tehničnim predpisom.

2804

Učenca

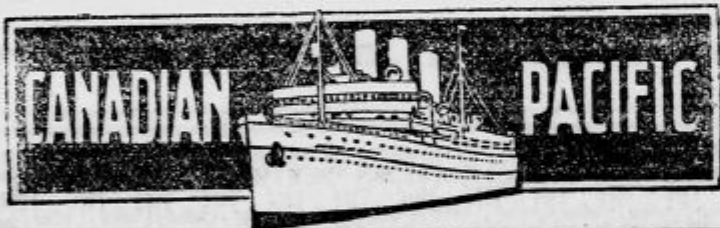
poštenih staršev, zdravega, močnega,
s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme
v veletrgovini **Ivana Ravnikarja**
v Celju.

3 osebni avtomobili

(eden s 6 sedeži, dva dvosedna športna
voza) se veled izselitve po ugodni ceni
prodajo.

Vpraša in ogleda se v avtogaraži Stupica,
Slomškova ulica med 11. in 12. in
med 17. in 18. uro.

3082

NAJVEČE TRANSPORTNO PODUZEČE SVIJETA!

**EUROPA
CANADA
AMERIKA**

SAMO 4 DANA NA OTVORENOM MORU.

Najbrža i najbolja voza preko **HAMBURGA, ANTWERPENA i
CHERBOURGA** sa glasovitim „EMPRESS“ parobrodima na dvostruke
vijke. Odlazak svakog tjedna. Daljnje upute glede voznih cijena,
odlaska, putničkog vizuma, prtljage, propisa useljivanja u Canadu i
Sjedinjene države daje

**AGENCIJA CANADIAN PACIFIC
ZAGREB, JURISICEVA ULICA BROJ 30.**

2838

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode delniška družba v LJUBLJANI

Telefon št. 1—67 (Ljubljana).

Brzjavni: PAPIRNICA VEVČE.

Tačasna centrala PAPIRNICA v VEVČAH, p. D. M. v Polju pri Ljubljani.
Postaja južne železnice ZALOG.

**Papirnice v Vevčah: papirnica — tvornica celuloze in
lesovine v Goričanih in tvornica lesovine v Medvodah.**

Mesečno proizvodnje 100 vagonov raznih vrst papirja: Papir iz tkanine,
brezlesni pismeni, pisarniški, tiskovni in konceptni, strojepisni, bank-
post, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept, meliran,
nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za
dopisnice. Brzjavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni
tiskovni, kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski — tiskovni —
- - - papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir - - -

**LASTNI RAZSTAVNI PAVILJON na „LJUBJANSKEM VELIKEM SEJMU“
od 2. do 11. septembra 1922.**

2853

PLETARNA v STRNIŠČU (Slovenija)

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pletarna v Strnišču (Slovenija) izdeluje v
svoji tvornici vsakovrstne pletenine, in sicer
coupé- in potne košare, stojala za cvetlice, tor-
bice, kot posebno specialiteto pa moderno ple-
teno pohištvo.

Poseben oddelek za otroške vozičke, bičev-
nike in pohištvo vseh vrst.

Zahtevajte ponudbe ali pa obisk našega potnika!

Trgovci dobe posebne cene.

Prepričajte se o kakovosti blaga z naročilom!

**Zastopstva v Beogradu, Skoplju
in Hercegovom.**

PLETARNA u STRNIŠČU (Slovenija)

upisana zadruga sa ograničenim jamstvom.

Pletarna u Strnišču (Slovenija) izrađuje u
svojoj tvornici svakovrstne pletarine, i to coupé- i
putne košare, stalke za cvijeće, torbice, kao
osobit specijalitet: moderno pleteno pokućstvo.

Poseban odio za dječja kolica, bičala i
pokućstvo svih vrsti.

Tražite ponude ili poset našeg putnika!

Trgovci dobiju posebne cijene.

O kakvoći robe uverite se s narudžbinom!

**Zastupstva u Beogradu, Skoplju
i Hercegovom.**

ПЛЕТАРНА у Стрнишчу (Словенија)

уписана задруга са ограниченим јамством.

Плетарна у Стрнишчу (Словенија) израђује
у својој творници сваковрстне плетарине, и то
coupé- и путне кошаре, сталке за свеће, зембиле,
као особит специјалитет: модеран плетени
намештај.

Посебан одио за дечја колиџа, биџала и
пokućство свих врста.

Тражите понуде или посет нашег путника!

Трговци добију посебне цене.

О каквоћи робе уверите се с наруџбином!

**Заступства у Београду, Скопљу и
Херцеговом.**

Kulturni pregled

Prof. Maks Pirnat:

Kipar Tine Kos

Vivos voco.

Leta 1915. sem prišel za daljši čas na počitnice domov v lepo Moravsko dolino. Pri tej priliki sem se pobilje seznanil z dvema nadarjenima mladima rojakoma. Bila sta to Ivan Povirek in Tine Kos, oba kiparja, oba takrat gojenca dunajske umetniške akademije. Povirku je vojna izbila dleto iz roke. Šel je na bojišče, dobil kal bolezn, prišel domov in spomladi leta 1920. legel k večnemu počitku pri Sv. Martinu v Moravčah, preden je dozorel, preden je mogel izvršiti toliko lepih, mladih načrtov. Tinetu Kosu je vojna prizanesla. Dovolil je svoje študije in od tedaj snuje in deluje v mirnem domačem kraju.

Tine Kos je rojen na prijazni Planini pri Moravčah. Učil se je kiparstva najprej na ljubljanski obrtni šoli pri profesorju A. Repiču in nato odšel na dunajsko akademijo, kjer se je nadalje izobraževal pri prof. Müllerju. Tedaj je bil odlikovan s srebrno kolajno za najboljšo kompozicijo »Mrtve pokopavati« in dobil Neufingovo nagrado za najboljši akt v naravni velikosti.

Leta 1920. je končal študije, nastanil se v rojstnem kraju in odslej neumorno ustvarjal razraščajoče umotvore: kipe, (profane in nabožne vsebine), plakete. Baval se je tudi marljivo z risarijami in osnutki za spomenike. Svoja dela je razstavljal z drugimi našimi umetniki na razstavah v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Posebno v Beogradu je bila kritika o njegovih delih jako ugodna in ne pristransko priznala našemu umetniku prednost pred mnogimi njegovimi tovariši. V Beograd je poslal vsega skupaj 15 del.

Eno večjih njegovih del sta pa dva kipa v skoro naravni velikosti, namenjena za nagrobni spomenik rodbine nadučitelja Janko Tomana v Moravčah. Kipa predstavljata žalujočega kmeta in kmetico v preprostem vsakdanjem delovnem odelu. Iz kipov odseva iskrena žalost in tuga, a vendar se bere na krepkih odločnih potezah teh obrazov, da je ta dva človeka pač prevzela globoka žalost, pa da ju ni potrla in da sta še vedno zmožna živeti in vztrajno prenašati vse udarce, ki jih prinaša življenje. To sta kipa globoko žalujočih, a nikakor obupajočih. Simbolično predstavljata kmečke prednike, katere člani tu počivajo in iz katerih je sedanja rodbina izšla. Ta nagrobni spomenik bo pač najlepši okras moravškega pokopališča.

Tine Kos se je lani udeležil natečaja za osnutek spomenika za zasedeno ozemlje in dobil drugo nagrado. Prav tako je naredil tudi osnutek za figuralne skupine, katere naj bi krasile pročelje palače, ki jo zida Trboveljska premogokopna družba; za ta osnutek so mu priznali prvo nagrado.

Tine Kos je prišel iz tihe, mične moravške doline. Neka tiha dobrodejna pozicija plove nad to dolino, ki je odmaknjena od bučnega svetovnega hrupa in prometa. Tako je tudi Kosova umetnost. Iz njegovih del odseva tista topla, mehko občutena lepota, katere tako blagodejno vpliva na gledalca in vzbuja v njegovi duši neko izredno mirno in zadovoljno razpoloženje. S posebnim zadovoljstvom poudarjamo, da se naš umetnik resno in uspešno trudi, da udahne svojim umotvorom tiste značilne, izrazite poteze domačega obraza, ki napravljajo na prvi pogled vtisek nekeke trdote, skoro bi rekel odurnosti, a pod katerimi se skriva mehka, globoka narodna duša. Skratka: Kosova umetnost je domača, narodna umetnost in to je posebna prednost njegovih del.

Goriško knjigarstvo

Gorica, dne 8. septembra 1922.

Naj podam kratko sliko o našem književnem življenju na Primorskem, ki bo morda marsikoga zanimalo.

Primorska je bila že od nekdaj zelo dober književni trg in še danes, ko je dovoz knjig zelo otežkočen, ni na najslabšem, knjige pa, ki izidejo v Primorju samem, se kupujejo v zelo veliki množini, kljub temu, da je cena znatneje bolj visoka kot je bila še pred kratkim cena knjig v Sloveniji.

Vendar so založniške razmere pri nas neugodne, knjige ne najdemo toliko kupovalcev, da bi se zalaganje prida izplačalo, posebno ne, ker Slovenija naših knjig ne kupuje, nekaj radi njih draginje, nekaj pa radi tega, ker se ne zanima zanje. Kljub temu pa književni trg pri nas ni zamrl, ampak raste od dne do dne; imamo založništva, ki se resno pečajo z izdajanjem knjig, trajno in po načrtu.

Mohorjevo družbo pri nas nadomestuje »Goriška Matica«, ki bo letos že četrto leto izdala »Koledar« in zraven par knjig. Letos izidejo poleg koledarja na primer »Sirohove bukve«, ki jih je pripravil dr. Andrej Pavlica in »Hrvatske pripovedi«, nekaka hrvatska antologija, ki jo je priredil dr. Alojzij Gradnik. Tudi letos je knjige opremil slikar Avgust Bucik. Kljub temu, da so te knjige, ki gredo v 20.000 izvodih med narod, velikega kulturnega pomena, moramo pripomniti, da je želeli, da bi bil »Koledar« urejen bolje, bolj sistematično in da bi celo delo ne zaviselo samo od volje enega človeka, kakor tudi »Goriška Matica« ni kako književno društvo, ampak da danes še vedno privatno podjetje, ki računa na dobiček. Upamo, da se v tem oziru kaj izboljša; to željo so izrazili že mnogi, zelo mnogi Primorci.

Narodna tiskarna izda v kratkem »Kazipot po Primorskem«. Zelo važna knjiga, mnogim dobrodošla.

Katoliško tiskovno društvo izdaja družinski list »Mladika«, na katerega so na-

rošeni Primorci v 2000 izvodih in jim je postal po svoji mnogovrstnosti zelo priljubljen in bi ga težko pogrešili. Drugače K. T. D., ki je danes precej močno podjetje, ne zalaga prav pridno. V enem mesecu izda mladinsko zbirko, črtice od Karla Siroka »Slepi slavčki«. Ilustriral A. Cernigoi.

Poleg »Kulturnega vestnika«, ki je priložen »Mladiki« in namenjen društvom, a je pisan precej visoko, izhaja v Gorici tudi list »Prosveta«, kateri se peča z društvenimi problemi, prinaša poročila o društvenem delovanju itd.

Važna ustanova za Primorce je mlada »Naša založba«, ki se je osnovala pred kratkim in ima lep program, ki ga sistematično in počasi uresničuje. Edina primorska založba, ki se je do danes resno oprijela svoje naloge. Izdala je Pregljevega »Plebanusa« Joannesa, Bevkove novele »Faraon«, te dni izidejo Majcenove tri enodejanske »Za novi rod«, v tisku se nahaja zelo obširen »Jadranski almanah«, za katerega so prispevali naši znanstveniki in pesniki — Primorci, imel bo tudi priloge naših slikarjev. Izide začelkom novembra. »Naša založba« ima še mnogo del v rokopisu, ki jih da v kratkem v tiskarno.

Tiskarna »Edinosti« v Trstu zadnji čas ne zalaga nič, da bi bilo želeli, da

spričo svojega dobrega gnetnega stanja obogati naš revni književni trg s kako koristno knjigo. Eno knjigo je izdala »Prosveta« v Trstu, namreč »Šest mladinskih iger« in baže trenutno ne izda nič več. Knjigarna Stoka, čigar tibi, idealni gospodar je umrl pred kratkim, izda vsako leto priljubljenega »Vedeža«, žepni koledarček; izšel bo tudi letos. V Gorici izide že drugo leto »Goriška priručnica«. Slovenski komunisti so izdali svoj »Komunistični koledar«.

H koncu naj omenimo še »Novi rod«, lepo urejani in opremljeni mladinski list, ki ima zelo veliko naročnikov in »Jadranko«, ženski list, ki je nekak fenomen med podobnimi listi. V Gorici izhaja še humoristično satirični list »Čuk na palci«.

Ce omenimo še, da je K. T. D. zadnje dni razpisalo nagrade za 10 brošur versko apologetične in pravstveno treznostne vsebine, smo s tem poročilom pri kraju. Iz vsega tega lahko razvidimo, da se pod težkimi razmerami, v katerem živijo in poleg tega, da je malo kulturnih delavcev v Primorju, Sloveni tudi na križnem polju pridno gibljejo in dosejajo čudovite uspehe. Saj so letos med vsemi Jugoslavlani prvi in edini razstavili svoje knjige na mednarodni razstavi knjig v Florenci.

Socialna politika

Središnji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu

Prejšnji teden se je vršila 4 dni trajajoča seja Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu kot vrhovne inštanice za zavarovanje delavcev in nametščencev zoper bolezni in neizgode. Na dnevnem redu so bile v glavnem sledeče zadeve: 1.) Osnova statuta središnj. urada; 2.) predlog glede sistemizacije mesta generalnega ravnatelja; 3.) predlogi o novih zgradbah za okrožne urade Zemun, Karlovac, Bjelovar, Osijek, Banjaluka, predlogi glede zgradbe Okrožnega urada v Ljubljani, Središnjega in okrožnega urada v Zagrebu in sanatorija »Kasindol« v Sarajevu.

Središnji urad je sklepal nadalje o raznih začasnih in stalnih rentah, o uvrstitvi podjetij v nevarnostne razrede, o likvidaciji dosedanje zagrebške zemaljske blagajne in drugih zavarovalnic zoper bolezni ter končno o dispoziciji poslovnih prebitkov od leta 1913. do leta 1920.

Središnji urad je na tej seji sprejel z malimi izpremembami svoj Statut, kakor ga je po nalogu Ministrstva za socialno politiko izdelal naš strokovnjak g. Jaklič. Statut je zarisal glavne in podrobne smerice velike organizacije delavskega zavarovanja in se drži v glavnem centralističnega principa. Samoupravni organi Središnjega urada so glavna skupščina, ravateljstvo in nadzorstveni svet. Za glavno skupščino voli vsakihi začeti 6000 zavarovanih članov enega delegata. Volitve se vršijo vsaka tri leta. Ravatelj-

stvo sestoji iz 24 članov, od katerih odpa-

de polovica na zavarovance, polovica na delodajalce. Nadzorstveni odbor sestoji iz 6 članov, obe interesirani skupini imata paritetno zastopstvo.

Središnjemu uradu so podrejeni 1.) Okrožni uradi za zavarovanje delavcev; 2.) blagajne za zavarovanje delavcev prometnih podjetij; 3.) bratovske skladnice pri rudnikih in 4.) privatno društvena blagajna Merkur v Zagrebu. Okrožni uradi imajo sledeče svoje samoupravne organe: 1.) glavna skupščina; 2.) ravateljstvo in 3.) nadzorstveni odbor. V glavno skupščino se voli v enem takem okrožju 80 delegatov, če povprečno število zavarovanih članov ni preko- račilo 10.000. Za vsakihi nadaljnjih 10.000 zavarovancev se voli novih 10 delegatov. Volitve delegatov za glavno skupščino okrožnega urada se vršijo vsaka 3 leta. Člani ravateljstva Središnjega urada imajo pravico prisostvovati sejam ravateljstva okrožnih uradov, ki se voli po istem principu kakor ravateljstvo Središnjega urada. O blagajnah za zavarovanje delavstva prometnih podjetij, o bratovskih skladnicah pri rudnikih, o privatno-društveni blagajni »Merkur« v Zagrebu in njegovi dependanci »Trgovskem bolniškem in podpornem društvu« v Ljubljani bomo v najkrajšem času poročali v posebnem članku.

Ravateljstvo Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je sprejelo glede sistemiziranja mesta generalnega ravnatelja predlog, da spadajo na to mesto priznani strokovnjaki na polju social-

nega zavarovanja, za katere pa ni obvezna dovršena juridična fakulteta. S tem je to najvažnejše mesto velike zavarovalne organizacije odprto vsakomur, ki ima večino ravateljstva Središnjega urada za seboj. Če bo to v korist ali v škodo zavodu, bo pokazala bodočnost.

Pri raznih zgoraj omenjenih predlogih glede zidave novih stavb okrožnih uradov po državi ali prezidave, adaptacije popravih že obstoječih prostorov, je Osrednji urad vpošteval potrebe in denarna sredstva dotične pokrajine in ugodil skorvsem predlogom. Glede stavbe Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani se ni sklenilo ničesar. Restrikcija velike stavbe na Miklošičevi cesti ima večino interesentov za seboj. Ravateljstvo Središnjega urada je odobrilo obustavo dela pri tej stavbi in bo soglasno potrdilo novi načrt za to stavbo, ki ga izdeluje posebni odsek pri ravateljstvu okrožnega urada v Ljubljani in pri katerem načrtu investicijska svota ne bo presegala višine 40 do 50 milijonov kron. Omenjeni odsek še ni poslal svojega predloga na Središnji urad, vsled česar tudi zadnja seja ni mogla o tem ničesar definitivno skleniti. Predsedništvu je dano pooblastilo v širokem okvirju, da se zidava stavbe čimprej nadaljuje in se že dosežena škoda vsled obustave dela reducira na čim manjši znesek.

Ob priliki obustavitve dela na Miklošičevi cesti bo interesirala osobito slovenski del našega naroda novica, da name-rava Središnji urad zidati v Zagrebu četrto stavbo, ki naj bo namenjena Središnjemu uradu in pa Okrožnemu uradu v Zagrebu. Prostor je že na razpolago, načrti za stavbo se ravnotako izdelujejo. Ne da bi hoteli pri tem niti vnaprej prejudicirati našega stališča napram tej nameri, in niti da bi mogli kaj očitati predsedništvu, moramo povdariti na tem mestu, da je v interesu pravilnega organiziranja tega velikega, na celo zavarovanje se razprostrajočega zavarovanja, da se zida čim več v provinci in da se na ta način sprovede čim trdnjša organizacija od spodaj navzgor in ne narobe.

Ravateljstvo je odkonilo predlog slovenskih delegatov, da se naj moderna rudniška podjetja v Sloveniji uvrste v nižji nevarnostni razred, ker je njihovo prvovrstno varnostno službo potrdila tudi uradna revizija. To nepriznanje kvalitete slovenskih rudnikov s strani ostalih delegatov ni z ničemer opravičljivo.

H koncu moramo še poročati, da znaša likvidacijska masa vseh mestnih zastopstev ca. 19 milijonov kron, likvidacijska masa zagrebške zemaljske blagajne pa ca. 15 milijonov, kateri slednji se bodo porabili v glavnem za ureditev ambulato-rija v Zagrebu in za dotacijo raznih fondov, ki jih predpisuje zakon.

Na Središnji urad, to našo najvažnejšo institucijo na polju socialnega zavarovanja, se bodemo v informacijo naših čitateljev v naših člankih še večkrat povrnili.

! Te znamke čevlji so najboljši! Zahtevajte povsod!

PETER KOZINA & CO.
TVORNICE ČEVLJEV v TRŽIČU, SLOVENIJA
CENTRALA v LJUBLJANI, BREC št. 20

Filiale:

ZAGREB
Matičeva ul. 17.

BEOGRAD
Balkanska 13.

GRİČAR & MEJAČ
LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 9.

ZALOGA OBLEK ZA
GOSPODE, DAME IN
DEČKE.

2871

Najzanimivejši

Ijubljanskega velesejma bode brez dvoma
oddelek št. F 123-124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše
in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev do sedaj iznašla in preizkusila,

raztavi svetovna tvdka

Singer-šivalni stroji

Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled najmodernejše šivalne stroje bo
gonila električna sila, kar prihrani čas in denar
To ni življensko vprašanje samo tvornic, temveč velja dandanes
prihranitev časa in denarja posebno za rodbino.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristl in zabave kot vse
senzacionalne kino-predstave!

2782

IMPORT

„PARFUMS CHRYSIS“

EXPORT

Paris I.
Rue du Louvre 15.

Wien X.
Columbusgasse 22.

Celje
Skofja vas 1.

II. ljubljanski veliki sejem:
Paviljon I oddelek šte. 397.

2864

Šah

Partije dr. Vidmarja na londonskem šahovskem turnirju.

Odklonjeni damski gambit.

Beli: Capablanca. — Črni: Dr. Vidmar.

1. d2 — d4 d7 — d5
2. Sg1 — f3 Sg8 — f6
3. c2 — c4 e7 — c6
4. Sb1 — c3 Lf8 — e7
5. Lc1 — g5 Sb8 — d7
6. e2 — e3 0 — 0
7. Ta1 — c1 c7 — c6 (*)
8. Dd1 — c2 d5 — c4:
9. Lt1 — c4: Sf6 — d5
10. Lg5 — e7: Dd8 — e7:
11. 0 — 0 b7 — b6? (*)
12. Sc3 — d5: c6 — d5: (*)
13. Lc4 — d3 b7 — b6
14. Dc2 — c7 (*) De7 — b4
15. a2 — a3! Db4 — a4 (*)
16. b2 — b3 (*) Sd7 — f6
17. Sf3 — e5 Le8 — d7 ?? (*)
18. Ld3 — c2 Da4 — b5
19. a3 — a4 Db5 — b2:
20. Se5 — d7: (*) Ta8 — c8!
21. Dc7 — b7 (*) Sf6 — d7:
22. Lc2 — h7+ Kg8 — h7:

36. Tc1 — c8: T:T
37. D:T Sd7 — f6 (10)
38. Tf1 — c1! Db2 — b4
39. Dc8 — c2+ Kh7 — g8 (11)
40. Dc2 — c6! Db4 — a3? (12)
41. Dc6 — a8+ Kg8 — h7
42. Tc1 — c7 (13) Da3 — a4:
43. T : f7 Da4 — d1+
44. Kg1 — h2 Dd1 — b5
45. Da8 — a7: Db5 — g6
46. Tf7 — f8? Dg6 — f5
47. Tf8 — f7 Df5 — g6
48. Tf7 — b7 Sf6 — e4
49. Da7 — a2 e6 — e5? (14)
50. Da2 — d5: e5 — d4:
51. Tb7 — b8 Se4 — f6
52. Dd5 — d4: Dg6 — f5
53. Tb8 — b6: Df5 — f2:
54. Dd4 — d3+ Kh7 — g8
55. Tb6 — b8 Kg8 — f7

in črni obenem odneha.

- Opombe:
1. Velja sedaj kot najboljša.
 2. Velika, odločilna teoretiška napaka. Tu je moral črni najprej vzeti na c3 in potem šele igrati b7 — b6.
 3. Sicer sledi Ld3, kar dobi kmeta.
 4. Sedaj je jasno, zakaj je bila 11. poteza črnega pogrešena.
 5. Na 15. ... Db2: bi sledilo 16. Tb1, Da3: 17. Lb5!, De7! (17. ... Sf6 18. Ta1 z nasledujočim Tf1) 18. Se5.

6. Na De5, D:D 17. T:D sledi Se6 in La6.
7. Črni se nahaja v veliki časovni zadregi in pregleda izgubo figure.
8. Z veliko močnejšim 20. Tb1, Da2 21. Lb3 bi beli dobili takoj.
9. Na 21. Lh7+ bi sledilo Kh8!
10. Črni se je po slabi 20. potezi belega še čisto dobro »izrezal«. Sedaj grozi Se4 in Sd2 z remijem: Sd2 — e4, Se4 — d2 itd.
11. Na g6 bi sledilo 27. De7 in De5.
12. Dosti boljše je bilo g7 — g6.
13. Po tej potezi je ni več rešitve za črnega.
14. Partija je itak izgubljena.

Divjačina

kakor srne, zajose, fazane, troke, divje rase, sluke itd. v vsakem času po najpovoljnejših cenah kupuje

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino in perjadjo Čakovec, Medjimurje.

Brzljavi naslov: Vajda Čakovec. Interurban telefon št. 59. 48

Strojno mizarstvo Hasenbüchl, Oplohnica

Ustanovljeno leta 1905.

se priporoča za večja stavbena dela kakor tudi za izdelavo vankovnega pohištva. Izgotovitev A. Ž. panjev po natančnem načrtu čebelarstva v Ljubljani z razločljivimi čebelarji. Oddati ima 50 vrat (Fünffüllungs-Kreuztüren) 2-20 cm visokih, 90 cm širokih (im Lichte, 46 cm močan les) samt Pfostenstock 180 mm + 80 mm Zier- und Falzverkleidung für Einsteckenschloß. 2965

Heliografski papir

(Lichtpauspapier)

positiv, negativ, sepia.

MARION
d. o. o.
fotokemične tovarne
Ljubljana

Carbon-Indigo-papir

črn, moder, zelen, rdeč.

Paviljon E 19

Slograd

slovenska gradbena in industrijska d. d.

v Ljubljani

Tehnična pisarna v tovarni Keršič, Spod. Siška Frankopanska cesta št. 151 - Telefon int. št. 180

Tekoči račun pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani

Izvršuje: stanovanske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.

Specijaliteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovode.

Zastopa: Patent inž. dr. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“ mostovih in podobno).

Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.

Brzljavi: SLOGRAD

Slograd

Gradbena vodstva: Kranj - Tržič - Logatec

VESNA, Brafa Pohlin & drug

tvornica vlasnic, kljukic in rinčic za čevlje ter drugih novosti.

Razstavljeno v paviljonu „E“ 50.

Vsi dopisi na naslov Ljubljana I poštni predal šte. 126.

Največji davki

katere plačate, vam nastanejo, ako ne gledate na to, kjer nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še situosti. Poizkusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke **H. Suttner (imetnik Henri Maire)** v Ljubljani št. 6. Ta vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstna in birmška darila in vso drugo zlatnino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklorezec, doze za tobak, svalčice in smodke, nažigalice in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. SUTTNER (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 6.

Josip Lampret

mizarska tovarna

Šoštanj — Slovenija

opozarja na svojo specialiteto:

V omari, široki 155 cm, globoki 65 cm in visoki 2 m, je zložljiva kompletna postelja, dve nočni omari, pisalna miza, obešalna omara, lekarniški predal in umivalna miza. Cel zaboj tehta 187 kg. Ravnotaka omara tudi za dve osebi.

Priporočila se veletgovina železnine

Merkur

Peter Majdič v Celju

FRAN RAVNIKAR

Ljubljana, Linhartova ulica 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.

Telefon št. 415. Poštni čekovni zavod št. 11.428.

— Parna in električna gonilna sila. —

Prevzamem po danih, kakor tudi lastnih načrtih v različnih stavbenih slogih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil, gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole, oerkvna ostrošja, balkone, vrtno utice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela.

Stopnice, dekorativne strope, dekorativne stenske opaže, vrata, okna itd. Izdelovanje in polaganje ladijskega poda. Za razne industrijske stavbe, dvorane in razstavne zgradbe opozarjam po mojem sistemu zgrajene mrežaste nosilnice za večje razpetine od 12 do 40 m.

PARADIZ

sta bila brez obleke

Adam in Eva

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne

obleke za gospode, dame in otroke

v trgovini

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg 5-6

Halo! Citajte! Priporočite se v lastno korist in ogledajte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in pnevmatike po ceni

„TRIBUNA“, tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4. Trgovina: Stari trg št. 28. Sprejemajo se popravila za v polno popravilo.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka.

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Vsaka množina

prvovrstnega splitskega cementa znamke **TINAN**

je na razpolago pri tvrdki:

H. PETRIČ, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Pletene jopice

rokavice, nogavice

po najnižjih cenah

A. Šinkovic nasl.

K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic.

Popravila točno in solidno!

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic

in rokavice pri tvrdki

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporočila za vsa v to

stroko spadajoča dela.

Ljubljanski veliki sejem pavilion I št. 302.

INDUS d.d. prej CARL POLLAK

Tovarna usnja in usnjatih izdelkov Kranj, Ljubljana, Vrhnika

Centralna pisarna Ljubljana, Sv. Petra cesta 68. Tel. 528.

I. Industrija usnja.

A. Vegetabilno (čreslostrojeno usnje):

- kravine, rjave, črne in chagrin ter za mehove in strehe,
- kipsi,
- teletine,
- ovčine in kozine, a) mazane, rjave in črne, b) barvane, za mobilije, tapeciranje in konfekcijo
- vachettes: a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne, b) za izdelavo nogometnih žog c) za izdelavo razne usnjate konfekcije;
- svinjine (specialiteta): a) za fino jahalno opremo, barvane ali naravne, b) za kovčge, c) za mobilije in galanterijsko konfekcijo (portemonnais, portefeuilles in knjigoveštvo);

7. podplati:

- trovloženi hrastostrojani podplati,
- vache;
- crouponi za izdelavo transmisij-skih jermenov, a) specialno strojeni (angleški sistem), b) hrastostrojani.

B. Chrom - usnje:

- box-calf, črno in barvano,
- chevreaux,
- chevrette,
- chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog,
- chrom-usnje za izdelavo jermenov.

C. Galun-usnje

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. Lak-usnje:

- box-calf,
- chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov,

A. Cevljarski izdelki:

- čevlji za strapac,
- " " radnike,
- " " sport in nogomet,
- " " po vojaškem vzoru,
- sandale.

B. Konfekcija transmisij-skih gonilnih jermenov:

- specialni stroj,
- hrastov stroj,

C. Konfekcija:

za dokolenice (gamaše), nogometne zoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, sportni pasovi itd., tržne torbice.

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine in transmisije

armature sesalke zvonovi

Strojne tovarne in livarne, d. d., Ljubljana

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Hösl, Schweighofer, Original Stingl itd. Tudi na obroke.

JERICA HUBAD, roj. DOLENC, LJUBLJANA, Hilsnerjeva ulica 5.

Potniki v Ameriko, pozor!

UNITED-AMERIKAN-LINES-INC

prevaža potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:

Hamburga, Southamptona in Cherbourga v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja

Simon Kmetec, zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

„SINTA“

Splošna industrijska in trgovska družba z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 15

dobavlja iz skladišča ali tovarne:

Gospodarske stroje in razne orodje, stroje in druge potrebščine za mlekarstvo
Nosilce, betonsko železo, lite cevi, žico, strošno lepenko
Vse vrste železa, pločevin, žbljev
Različna orodja, okove za zgradbe ter razne hišne in kuhinjske potrebščine
Motorje vseh vrst za pogon z bencinom, stirovim oljem in s paro
Cele naprave za izdelovanje plina in briketov
Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine industrijskih železnic
Cevi za vodovode in plin ter vse tozadevna armature.
Najugodnejša nabavna prilika za trgovce in industrije po tvorniški ceni.

„VINARIA“

d. d. vinogradnikov v Ptuj

prodaja prvovrstna haloška in ljutomerska vina v poljubnih količinah v buteljkah in sodih.

Lastni paviljon na velesejmu.

Ljubljanski veliki sejem pavilion I št. 302.

Ljubezen na počitnicah

Roman.

VIII.

Pod včer sta se vrnili Tuska in Pita iz mesta, kjer sta imeli razne opravke. Med potjo sta stopili v cerkev; Tuska se je zaman trudila, da bi se navdušila za okorne skrinjice, ki naj bi predstavljale oltar. Bili sta tudi pri zdravniku, za katerega sta imeli priporočilno pismo iz Varšave.

Od vročine upehani, od gorskega zraka omamljeni sta se vračali. Za ljudi sta bili še «novi» osebnosti; zato sta vzbujali splošno pozornost.

Tuska je razmišljala, kar jej je rekel zdravnik. Dejal je, da sta obe preveč otožni.

— Vaša hčerka naj skače po solcu, naj se izdivja, opali, naj ei parkrat na dan razbije nos, dejal je. Ko mu je ogorčena odgovorila, da je Pita vendar že preko te starosti, jo je razdraženo prekinil:

— Kakšna starost? Meščani ste zares strašni ljudje! Dovajate nam prezgodaj ostarele otroke, uvele cvetke, pa izprašujete: Gospod doktor, kaj je temu otroku? Za praga — seveda mu je nekaj, pa še praga mnogo! Manjka mu najglavnejše stvari — nima življenskih nervov, — nima veselja do življenja. Tuska je takoj sklenila, da ne pojde več k temu zdravniku; vendar se je prijazno poslovila in je obetala, da se v osmih dneh zopet oglasi.

— Torej: svobode, veselosti, emeha čim največji je dejal zdravnik še enkrat, ko jo je spremljal do vrat. — Gospa, tudi vam je treba življenja; treba, da razvijete svoj temperament, drugače ostarite prezgodaj!

Tuska je zažarela od nog do glave. Beseda «temperament» jej je bila istovetna z besedo «histerija». Ta doktor vsekakor ne ve, s kom ima opravka.

— Sploh veje v Zakopanem prav čudno ozračje. Ljudje se vedejo povsem drugače kot drugje, si je mislila Tuska. Neprisiljenost se izraža na prav nenavadnem način.

Ko pa se je opomogla od prvega razburjenja, je začela resno razmišljati o zdravniških besedah. Pita je bila za svoja leta res preresna. To pa zato, ker je bila vedno v družbi starejših. V zavodu, kamor je hodila v šolo, so jo izvežbali kakor kakega psička. Tako vzgoja je morala zatreti v njej vsako hrepenenje po otroški razposajenosti in naravni veselosti. Nikjer se ni kazala

Pitina umirjenost in izumetničenost tako jasno, kakor tu v prosti prirodi, katere skrivnostne sile ne poznajo nikakih mej.

Tuska se je potolažila z mislijo, da so pač skoraj vsa mestna dekleta taka. Moda belih oblek je še stopnjevala njih podobnost.

Tudi sedaj je stopala neka mati s tremi hčerami pred Tusko. Mati je bila stara kakih štirideset let, dobro ohranjena, okrogla; njeni bujni udje so bili stisnjeni v ozek korzet. Deklice pa so bile grde in slabo razvite. Oblečene so bile v bele obleke ter ogrnjene s snežnobelimi, z živimi zvezdami in arabeskami pošitimi pelerinami. Na glavah zakopanske čepice v obliki turških fesov; lasje so jim razpleteni padali po ramah. S svojimi suhimi, v sive nogavice in prav take čevlje obutimi nogami, so drobenčljale v taktu vse tri v oni vrsti. Male gorske palice so izpopolnjevale opravdo teh ozkoprskih, s sklonjenimi ramami stopajočih deklet, ki so v svoji enakosti spominjale na «sestre» Barissonke.

Tuski pa so bile te sestre všeč. Spomnila se je, da jih je videla v vili nasproti svojega stanovanja. Mati je sedela takrat v elegantni domači obleki na verandi.

— Biti morajo imenitni, bogati ljudje, si je mislila, medtem ko je s Pito prehitela vso obitelj. In dasi se ni gospe niti najmanjše dotaknila, je rekla z najljubeznivejšim glasom: Pardon, madame!

In vsa je zardela. V rokah je namreč nesla roman Octava Mirbeaua «Dnevnik hišne», čegar žolti ovitek je bilo možno spoznati že od daleč. Ako ga je gospa videla, kaj si bo mislila o meni, se je prestrašila.

Dospeli sta na Skibowko, kjer sta že oddaleč videli igralca; popravljal je nekaj na svojem kolesu in se razgovarjal z gospodinjo. Tusko je iznova izpreletelo. Zadrževala je korak in je videla, da so Pitine oči vzplamtele in so bile obrnjene v smer, kjer je blestel beli jopič in se je svetlikalo jeklo kolesa. To jo je jezilo, a svoj nemir je pripisovala tej svoji jezi.

Pa tudi Porzički ju je moral opaziti; arno je namreč odšel s sedla šopek živnega encijana, skočil na kolo ter jima je kakor puščica pridrčal nasproti. V naslednjem hipu se je vsula na Pito ploha prekrasnih cvetk.

— Pozdravljeni! je zaklical igralec dekletu, in Tuska je videla med smejočimi se ustnicami dve vrsti krasnih, snežnobelih zob.

Pita je nehoti izgovorila roke evenju nasproti in je ujela par vejic. Mati pa jej je iztrgala cvetice iz rok in jih vrgla na tla. Prvikrat je videla Pita svojo mater tako razburjeno.

— Ali res hočeš, da pišem očetu, kakšna si?! Kaj je s teboj? Ne poznam te več! je kliknila z izpremenjenim glasom.

Stopivša v sobo, se je razsrdila še bolj. Na oknu je stala rumena bonbonijerka z rdečo kokardo; nanjo je bila pripeta velika pola papirja s sledečimi stih:

Gospica Pita je zal deklič,
trdo srce ima gospica Pita.
skromne darove zavrača in nič
je ne gane boleost moja skrita!

Medtem ko se je Pita s solzami v očeh slačila ob svoji postelji in se skrivaj izpod čela ozirala na bonbonijerko in na listek, pripet nanjo, je stopila Tuska k oknu in je zaklicala:

— Gospodinja!

Vikta je prišla še bolj črna in še podobnejša Indijancu, kakor sicer.

— Kaj hočete?

— Prosim, vzemite to škatičico; dajte jo gospodu, ki igra na usta vse mogoče stvari in recite mu, da mu prepovedujem, dajati moji hčeri karkoli. Ako naju ne pusti v miru, se izeliva.

Gospodinja je vzela lično škatičico v svoje žilaste roke in je zmajala z glavo. — Čemu bi je ne vzeli, ako jo podarja gospod iz dobrote, je vprašala. Saj vendar ne zahteva zanjo ničesar; samo veselje hoče napraviti mali gosposlični.

— Prosim, storite, kakor sem vam velela, je ukazala Tuska kratko.

Ko se je zopet vrnila v sobo, je sedela Pita napol slečena na podnožniku v kotu. Tužno je gledala predse. Tudi Tuski je bilo tesno in neprijetno. Da premaga to čustvo, je začela vestno zapisovati svoje dnevne izdatke in šteti preostali denar.

Pita se je krčila vedno bolj na svojem podnožniku in kradoma je gledala tja, kjer je v čaši venel kraljevski cvet temne, škrlataste rože.

IX.

Noč... oprta ob blazino je Tuska ob svitu goreče sveče držala v roki roman Mirbeaua. Ali ni se jej hotelo čitati. Neizdovoljna sama s seboj, s svojim včeršnjim postopanjem napram otroku, Tuska ni mogla zaspati.

Kri jej je bila po glavi in v ušesih jej je šumelo. Dnevni dogodki so se kar tako vrstili pred njenimi očmi. Predvsem jo je jezilo, ko ji je zdrav-

nik vpršal Pite izgovorila, da so njena pljuča popolnoma zdrava. «Načeti vršički» Tuskinih pljuč so delali možu velike skrbi in je bilo takojšnje zdravljenje nujno potrebno. Sedaj je bila uničena ta legenda, in niti sama pred seboj ni imela opravičbe za toli drago prebivanje v Zakopanem.

Spomnila se je, s kakšnimi težavami je bilo treba zbrati denar, ki sedaj kakor voda odteka med prsti, za življenje, pusto in prazno.

Proti svoji volji se je domielila predenočnega večera na verandi slaščičarne. In mahoma ter brez vzroka se jej je vzbudila zavest, da je šla skozi življenje, ne da bi vedela, kaj je ljubezen. Zdelo se jej je, da celo grmovje encijana zakriva njene račune, denar, moža, hišo na Warecki sestre Barissonke v gorskih čepicah, skratka, vse malenkosti, ki jih je srečavala v resnici ali v svojih mislih.

— Resnično, nikoli nisem ljubila!

Zaprta je oči. Čimdalje bolj so se modrili encijani, in nad njimi so kipele v nebo gozdinate gore s srebrno blestečimi snežnimi vrhovi... In dalje je mislila Tuska, da bi ne prepodila teh zarobnih slik... Na ustnih ji je zasijal nasmehek. Zdelo se ji je, da je jako mlada in čuti vse tako živo. Njeno dose-danje življenje se je potopilo v meglo, in pričakovala je in se nadejala nečesa izrednega.

— Neumnosti!

Tuska se je vzravnila v postelji.

— Odkod take misli?

Doslej je bila stopala povsem zadovoljna skozi življenje. Njena edina skrb je bila borba za denar, dasi jej je mož izročal vsak mesec polno plačo. V vse drugo se je bila podala in ni pričakovala od življenja nikakih posebnih dogodkov. S prekrizanimi rokami je gledala, kako so uhajali dnevi. Niti eden izmed njih ni bil tako lep in tak, da bi se nehoti vračal k njemu spomin v hipu dvoma ali obračuna z življenjem. Ker je živela od svojih otroških let v takem ozračju, ni občutila njegove so-parice.

Tuski se je nenadoma zasmilila Pita. Spomnila se je, kako jo je kljub jezi prevzela vitka prikazen zlatolase deklice, ko so kakor modri ptički, kakor razčevli safiri od vseh strani padali nanjo encijani. Pokvarila je otroku veselje! Z žalostjo in srdom v srcu je leglo dekletce spat...

Mahoma so zahreščala vrata, v vezi je bilo slišati lahne korake. Tuska je uganila, da se vrača domov sosed, igralec, in se je prestrašila. Hotela je zopet prižgati svečo, a se je premislila,

Ker bi bilo opasno, izhajati, da ne pri Bog vedi, kaj bi moglo priti takemu človeku vse na misel!

Ampak igralcu ni prišlo nič na misel. Postavil je svoje kolo ob steno in šel tih, skoraj po prstih mimo Tuskinih vrat. Za hip je obstal pri vratih, da sliši, ali dami že spita. Tuski je bil ta hip cela večnost. Zadrževala je sapo in ni vedela, kaj se godi z njo. Trudila se je, da bi zaspala. Vsekakor bi ji bilo ljubše, da je igralec žvižgaje ali pevaže priropotal domov. Tako bi bila zaspala v jezi in gnjevu nad njegovo predrznostjo.

Ali njegova uljudnost, njegov tih, pridržani korak ob njenih vratih, vse to je povzročalo, da je mislila nanj popustljiveje in dobrohotneje...

Naslednjega jutra ob sedmih je bilo slišati strašno rjovenje leva, kot odgovor je zadonelo nekako tuljenje, potem je sledilo skrivnostno mrmljanje, lajanje hijene, in zopet je rjovenje kralja puščave pretreslo zakopansko koč.

Tuska se je vzravnila na svoji postelji, vsa je trepetala jeze. Sedaj se je sramovala sinočnje dobrohotnosti.

Gospodinja je prinesla samovar, mleko in žemlje. Tuska je sklenila, da se ne poda v nikaka pozajanja več, marveč udari takoj ob veliki zvon.

— Kje pa je oskrbnikstvo letovčica? je vprašala, medtem ko si je urno oblčila nogavice.

— V mestu.

— Dobro. Takoj pojdem tja in povem, kaj se godi tukaj. Napravijo naj red.

Obidowska je sklenila odločno roke.

— Le pojdite! Tam vam povedo, kako so po poslednjem gostu razkužili sobo. Ves teden je smrdelo. Ubožec je sicer umrl, ampak sobo so prav temeljito desinficirali!

Bila je ponosna, da je tako temeljito izvršila zdravstvene predpise.

— Nimam v mislih desinfekcije! je odgovorila Tuska razjarjeno, temveč tega norca tukaj. Oskrbnikstvo mu že ukaže, naj miruje ali pa ga požene ven.

Gospodinja je zmajala z glavo.

— A tako! Toda ne dosežete ničesar, je odgovorila. Gostom je dovoljeno lepo peti ali rjoveti; — v svoji sobi lahko delajo, kar hočejo. Za to se oskrbnikstvo ne briga. Saj ako se vam zljubi, tudi jutraj lahko rjovete. Ta gospod se ne bo pritožil. Kaj še!

Rekla je in — odšla.

(Dalje prihodnjik.)

Ali ste že okusili
„LUKUL“??

Naš prvi, edini domači juhini izvleček (zabela), kateri prekosi vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje: „LUKUL“, družba z o. z.

Ljubljana.

2769

Zahtevajte v vseh trgovinah!

Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg.

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

2872

Štedilnike na premog

najpreprostejše kakor tudi najfinejše izdelave, štedilnike na plin, kopalne peči, razne priprave za pogrevanje vode.

Štedilnike na premog,

plin in paro, za največje kuhinje

priporoča

Fried. Siemens

pat. kurlini in kuhalni aparati,

družba z o. z.

Ljubljana

nova palača Kreditne banke.

Zastopana na velesejmu, paviljon „J“, stojnica 426.

Prvovrstne kvalitete!

Najodličnejše reference!

3024

JUGO-AVTO

DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA

TELEFON STEV. 547

ZACASNO: POLJANSKA C. 3, PO 1. X. 1922; DUNAJSKA C. 39.

Trgovina z avtomobili, motorji, kolesi, pnevmatiko, bencinom, oljem in sestav. deli, meh. delavnica, avtotaksa, garaže.

Zastopstvo tyrdk:

2998

AVTOMOBILI:

„STEUR“

ÖSTERREICHISCHE
WAFFENFABRIKS-
GESELLSCHAFT
WIEN.

MOTOCIKLI, BIKIKLI:

B. S. A. CYCLES-LIMITED
BIRMINGHAM
GREAT-BRITAIN.

=

PNEVMATIKA:

MICHELIN & Cie.
MANUFACTURE DE
CAOUTCHOUC CLER-
MONT-FERRAND
FRANCE.

Paviljon na prostoru novega sejmišča pp. 565.

Priporočam se
hotel in restavracija ŠTRUKELJ
 Hitra postrežba kakor tudi
 izborna hrana in pijača! **J. Černe.**

A. Pauli
 trgovina z žitom, moko in deželnimi pridelki na veliko
 Sv. Petra cesta št. 38 Ljubljana Sv. Petra nasip št. 37
 Brzjavni naslov: Pauli Ljubljana.

Siegel & drug
 Industrija platnenega in bombažastega blaga
 Ljubljana, Dunajska cesta 31
 En gros

Prometni zavod za premog
 d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
 premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
 industrijska podjetja in razpečava

I. čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in jajčne brikete.

Naslov:

16

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.

Najstarejša pleskarska in ličar-
 slovenska delavnica **IVAN BRIGELJ**,
 Dunajska cesta 16,
 se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.

Industrija perila

Povh & Medic

Novo mesto.

Izložba paviljon L št. 617.

Cestni **gramoz**
 betonski

proda vsako množino po jako
 nizki ceni

„Slograd“
 tovarna Keršič.

Na paviljon F št. 152

se opozarja slavno občinstvo. Razstavljeni
 so razni novi modeli, otroški vo-
 zički, dvokolesa, motorji, šivalni
 stroji, vsakovrstni deli in pneuma-
 tika. Cene nizke.
 Ceniki franco. — „Tribuna“
 tovarna dvokol. s in otroških vo-
 zičkov, Ljubljana, Karlovska cesta
 št. 4, Zvonarska ulica 1. 2882

KORANIT

asbestni škrlj

Tovarna KARLOVAC.

Najboljša streha,

najbolj trpežna,

najcenejša.

Pojasnila daje:

F. HOCEVAR, ZIROVNICA
 (Gorenjsko). 2889

Osebni avto

znamka „MINERVA“ se prod.

Več pojasnila da tvrdka **Josip Stu-**
pica, jermenar in sedlar v Ljubljani,
 Slomškova nlica 6. 3058

N u d i m

po najnižjih cenah:

otrobe, moko za krmo (8), oves, dom
 kašo ter druge deželne pridelke.

Ljudevit Sirc, Kranj.

Brzjavni naslov: „Deželni promet“ Kranj.

Manufaktura
 na debelo!

Paviljon
 „H“ 329

M. Hribernik

Ljubljana, Sodna ulica šte. 6

Velika zaloga in vsakovrstna izbira

Manufaktura
 na debelo!

Paviljon
 „H“ 329

Koščeni

Galalit

Biserni

GUMBI

Prvovrstni

Brez konkurence

TOVARNA ZA GUMBE, SLOV. BISTRICA

Brzjavni naslov:
 Orientsped

Kr. dvorna spedicija

Brzjavni naslov.
 Orientsped

„ORIENT“

mednarodna trgovsko-spedicijska in skladiščna
 delniška družba

v Mariboru.

Mednarodni spedicijski koncern.

Od domačih trgovcev in industričev ustanovljeno podjetje.

Podružnice: Ljubljana, Beograd, Zagreb, Jesenice,
 Rakek, Split, Osijek, Subotica, Novi Sad.

Mednarodna spedicija. Carinsko posredništvo.
 Vskladiščenje blaga. Prevoz blaga s tovornim
 avtomobili. Revizija tovornih listov. Zbirni pro-
 met med Jugoslavijo, Dunajem, Prago, Berlinom
 in Trstom. Zbiranje poštnih paketov v vseh
 večjih trg. centrih Evrope. Svetovne zveze!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana

Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu.

Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, zakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi
 in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.